

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ | 27 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

«Νέα μελέτη του IOBE: Η βιομηχανία αλουμινίου στην Ελλάδα»

Ο υψηλός βαθμός εξωστρέφειας και η ισχυρή δυναμική ανάπτυξης της εγχώριας βιομηχανίας αλουμινίου κατά τη διάρκεια της κρίσης αναδεικνύονται στη νέα μελέτη του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) με τίτλο «Η βιομηχανία αλουμινίου στην Ελλάδα: Συνεισφορά στην οικονομία, προκλήσεις και προοπτικές ανάπτυξης» που παρουσιάζεται σήμερα σε εκδήλωση της Ελληνικής Ένωσης Αλουμινίου (ΕΕΑ).

Η εγχώρια βιομηχανία αλουμινίου είναι ένας δυναμικός κλάδος με ισχυρή διεθνή παρουσία

Η Ελλάδα έχει αξιοσημείωτη θέση στον παγκόσμιο χάρτη παραγωγής πρώτης ύλης αλουμινίου. Με 1,9 εκατ. τόνους παραγωγής βωξίτη το 2017, η χώρα κατέχει την πρώτη θέση στην Ευρώπη και τη 12^η παγκοσμίως. Στην παραγωγή αλουμίνιας, η Ελλάδα κατέχει την τέταρτη υψηλότερη θέση στην ΕΕ το 2017, μετά την Ιρλανδία, τη Γερμανία και την Ισπανία. Υψηλά βρίσκεται η χώρα και στην παραγωγή πρωτόχυτου αλουμινίου – πέμπτη στην ΕΕ μετά τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ισπανία και τη Ρουμανία.

Η βιομηχανία αλουμινίου κατέγραψε ισχυρή δυναμική ανάπτυξης παρά την εγχώρια οικονομική κρίση. Με υψηλότερο όγκο παραγωγής κατά 21% το 2017 σε σχέση με το 2010, η βιομηχανία αλουμινίου, η οποία περιλαμβάνει την παραγωγή πρώτης ύλης και ημιτελών προϊόντων πρώτης μεταποίησης, συγκαταλέγεται στους έξι (τετραψήφιους κατά ΣΤΑΚΟΔ¹) κλάδους της εγχώριας βιομηχανίας με την ταχύτερη ανάκαμψη κατά την περίοδο της κρίσης.

Η δυναμική ανάκαμψης, ωστόσο, ήταν περισσότερο ασθενής σε κλάδους μεταποίησης τελικών προϊόντων αλουμινίου που επηρεάζονται εντονότερα από την εγχώρια οικονομική δραστηριότητα. Ειδικότερα, στην κατασκευή οικοδομικών προϊόντων από αλουμίνιο, ο όγκος παραγωγής μειώθηκε σωρευτικά κατά 68% μεταξύ 2009 και 2017, κυρίως λόγω της συρρίκνωσης της οικοδομικής δραστηριότητας. Στα προϊόντα συσκευασίας από αλουμίνιο, καταγράφονται αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια της κρίσης, με αποτέλεσμα το 2017 ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής του συγκεκριμένου υποκλάδου να βρίσκεται περίπου 6% υψηλότερα σε σχέση με το 2009.

Εξωστρεφής κλάδος με ουσιαστική συνεισφορά στην εθνική οικονομία

Η θετική πορεία της βιομηχανίας αλουμινίου κατά τη διάρκεια της κρίσης οφείλεται στην έντονη εξωστρέφεια του κλάδου. Διαχρονικά, το μερίδιο των εξαγωγών στις πωλήσεις των προϊόντων έλασης κυμάνθηκε μεταξύ 82% και 90%. Πολύ σημαντική ήταν η ενίσχυση της εξωστρέφειας στα προϊόντα διέλασης, από 40% των πωλήσεων το 2009 σε 72% το 2018, ενώ στην πρώτη ύλη το μερίδιο των εξαγωγών κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα (κάτω του 60%) από το 2011 και έπειτα.

¹ Στατιστική Ταξινόμηση Οικονομικών Δραστηριοτήτων

Ως αποτέλεσμα της έντονης εξωστρέφειάς του, ο κλάδος αλουμινίου συνεισφέρει σημαντικά στο εξωτερικό εμπόριο της χώρας. Το 2018, η αξία των εξαγωγών εγχώριων προϊόντων αλουμινίου ανήλθε στα €1,9 δισεκ. ευρώ, σε υπερδιπλάσιο επίπεδο σε σύγκριση με το 2009 (€852 εκατ.). Μεταξύ των βιομηχανικών προϊόντων, τα προϊόντα αλουμινίου έχουν το υψηλότερο εμπορικό πλεόνασμα (€0,8 δισεκ. το 2018). Συνεισφέρουν διαχρονικά περίπου το 10% με 11% των βιομηχανικών εξαγωγών της χώρας, όταν το αντίστοιχο μερίδιο σε επίπεδο ΕΕ είναι μόλις στο 1,3% με 1,4%.

Με κύκλο εργασιών περίπου €3,2 δις το 2018, σημαντική είναι η συνεισφορά του καθετοποιημένου κλάδου αλουμινίου και σε όρους ΑΕΠ. Η συνολική επίδραση, λαμβάνοντας υπόψη και τα πολλαπλασιαστικά οφέλη λόγω των αλληλοεπιδράσεων μεταξύ των κλάδων της οικονομίας, υπολογίζεται σε €4,3 δισεκ. ευρώ σε όρους ΑΕΠ (2,3% του συνόλου) το 2018. Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά του καθετοποιημένου κλάδου εκτιμάται σε 81,4 χιλ. θέσεις εργασίας ή περίπου 2,1% της συνολικής απασχόλησης στη χώρα.

Ισχυρές προοπτικές μεσοπρόθεσμα, αλλά και στο απώτερο μέλλον

Οι προοπτικές του αλουμινίου είναι θετικές, καθώς η παγκόσμια ζήτηση αναμένεται να διπλασιαστεί μέχρι το 2050. Εφόσον επιβεβαιωθούν οι εκτιμήσεις για την πορεία της παγκόσμιας και της ελληνικής οικονομίας, αλλά και των τιμών ενέργειας, η παραγωγή αλουμινίου στην Ελλάδα αναμένεται να συνεχίσει να αυξάνεται τα επόμενα χρόνια, αν και με ελαφρώς επιβραδυνόμενους ρυθμούς. Ιδιαίτερα στην περίπτωση που υλοποιηθούν οι φιλόδοξοι στόχοι για την εξοικονόμηση ενέργειας στον κτηριακό τομέα, η κατασκευή οικοδομικών προϊόντων από αλουμίνιο ενδέχεται να πετύχει διψήφιους ρυθμούς ανόδου την τριετία 2020-2022.

Ιδιαίτερα ισχυρές είναι οι προοπτικές του κλάδου αλουμινίου και υπό το πρίσμα επίτευξης του στόχου για την αναγέννηση της βιομηχανίας στην Ευρώπη (20% του ΑΕΠ). Σε ένα σενάριο όπου ο στόχος επιτυγχάνεται το 2023, με ανάλογη ανάπτυξη και της εγχώριας βιομηχανίας αλουμινίου, η αξία παραγωγής αλουμινίου υπολογίζεται να ξεπεράσει τα €3,9 δισεκ. Ως αποτέλεσμα, η επίδραση του καθετοποιημένου κλάδου σε αυτό το σενάριο μπορεί δυνητικά να αυξηθεί κατά περίπου €1,2 δισεκ. σε όρους ΑΕΠ και κατά περίπου 23 χιλ. θέσεις εργασίας.

Η σχετικά καλή πορεία της εγχώριας βιομηχανίας αλουμινίου κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, καθώς και οι θετικές προοπτικές για το μέλλον, οφείλονται σε μεγάλο βαθμό στα δυνατά δομικά χαρακτηριστικά της. Σε αυτά, εντάσσονται ο υψηλός βαθμός εξωστρέφειας, οι επενδύσεις σε καινοτομία, συστήματα και υποδομές, η δυναμική της διεθνούς ζήτησης, η διαθεσιμότητα εγχώριας πρώτης ύλης, η πλήρης ανάπτυξη της εφοδιαστικής αλυσίδας αξίας εντός της χώρας για ορισμένα προϊόντα, τα καινοτόμα διεθνώς πιστοποιημένα συστήματα που διαθέτει ο κλάδος στον τομέα της οικοδομής και οι ιδιαίτερα χρήσιμες ιδιότητες του αλουμινίου ως υλικό.

Χαρακτηριστικά όπως το χαμηλό ειδικό βάρος και η αντοχή του στις καιρικές συνθήκες, καθιστούν το αλουμίνιο ιδιαίτερα χρήσιμο για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων για την ενεργειακή αποδοτικότητα στις μεταφορές και στον κτηριακό τομέα. Η διατήρηση των ιδιοτήτων του αλουμινίου κατά την ανακύκλωσή του δημιουργεί ευκαιρίες για τον κλάδο στο πλαίσιο της μετάβασης της οικονομίας σε κυκλικό υπόδειγμα χρήσης των πόρων. Ευκαιρίες για τη βιομηχανία αλουμινίου προκύπτουν και από την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και εφαρμογών, όπως μπαταρίες αλουμινίου και νέα κράματα υψηλής αντοχής σε προσκρούσεις στον τομέα των μεταφορών.

Ακαμψίες στο εγχώριο επιχειρηματικό περιβάλλον μετριάζουν τη θετική δυναμική του κλάδου αλουμινίου στην Ελλάδα

Υπάρχουν ωστόσο και αδύνατα σημεία, τα οποία ενδέχεται να επιβραδύνουν τη θετική πορεία του εγχώριου κλάδου αλουμινίου. Η βασικότερη αδυναμία σχετίζεται με την υψηλή

ένταση ενέργειας που χαρακτηρίζει ορισμένες από τις δραστηριότητες της βιομηχανίας αλουμινίου, σε συνδυασμό με την προβληματική διαθεσιμότητα ενεργειακών πόρων σε ανταγωνιστικές τιμές στην Ελλάδα, αλλά και ευρύτερα στην Ευρώπη. Επιπλέον, η εγχώρια βιομηχανία αλουμινίου δεν είναι πλήρως θωρακισμένη από τις παθογένειες του εγχώριου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, όπως υψηλό κόστος δανεισμού, γραφειοκρατία και υψηλή φορολογία. Αρνητικά στην ανταγωνιστικότητα των εγχώριων προϊόντων αλουμινίου επιδρούν η έλλειψη ποιοτικών προδιαγραφών για τα οικοδομικά υλικά, καθώς και διεθνείς παράγοντες, όπως η ισχυρή ανάπτυξη παραγωγής σε τρίτες χώρες, στις οποίες το ρυθμιστικό πλαίσιο είναι αρκετά πιο χαλαρό.

Η μελέτη ολοκληρώνεται με σειρά από ενδεικτικές παρεμβάσεις πολιτικής για βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στο οποίο αναπτύσσεται ο εγχώριος κλάδος αλουμινίου. Αυτές οι παρεμβάσεις κινούνται σε τέσσερις βασικούς άξονες – μείωση του κόστους ενέργειας, ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας, διασφάλιση του δίκαιου διεθνούς εμπορίου, και ενίσχυση της καινοτομίας, μέσα και από την απαίτηση για χρήση διεθνώς πιστοποιημένων προϊόντων στα δημόσια έργα.

Το πλήρες κείμενο της μελέτης θα διατεθεί προσεχώς στην ιστοσελίδα του IOBE (www.iobe.gr).